

بررسی شواهد در بازنگری کوریکولوم طب ایرانی

سید علی کمالی (DMD)^۱، سید حمید کمالی (MD, MPH, PhD)^۲، زهرا قربانی فر (MD, PhD)^۳
سیده جیهان حسینی خبیر (MD)^۴، شیما اصفهانی (MS)^۵ نورین خرمشاهی (DMD)^۶

- ۱- دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران
- ۲- دفتر برنامه تحقیقات بالیستی، دانشکده طب ایرانی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
- ۳- گروه طب ایرانی، دانشکده علوم پزشکی ارتش جمهوری اسلامی، تهران، ایران
- ۴- بیمارستان خاتم الانبیاء (ص)، خیابان شهید یاسینی، خیابان ولیعصر (عج)، تهران، ایران
- ۵- دفتر توسعه آموزش، دانشکده طب ایرانی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
- ۶- دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

دریافت: ۹۷/۳/۷، اصلاح: ۹۷/۱۲/۷، پذیرش: ۹۷/۱۲/۷

خلاصه:

مقدمه: نهادینه‌سازی رویکرد آموزش پاسخگو موضوع مورد توجه در حوزه آموزش پزشکی است. در طراحی کوریکولوم رشته طب ایرانی جهت ارتقای کیفیت آموزشی، به جمع‌آوری اطلاعات، شواهد، تفحص در منابع و مستند سازی مبتنی بر شواهد برای تصمیم‌گیری‌ها نیازمندیم.

مواد و روشها: این گزارش کوتاه با هدف بررسی و مطالعه روش‌های تدریس، نحوه ارزشیابی، محتوای تدریس حکمای بر جسته طب سنتی سده‌های متعدد، چون "بقراط"، "جالینوس"، "محمد ابن زکریای رازی" و "ابن سينا" در حوزه آموزش انجام شد.

یافته‌ها: رازی اعتقاد دارد کتاب‌های مانند کتاب تقدیمه المعرفه بقراط و کتاب‌های جالینوس در زمینه انواع تباها و حملات آن، ادویه مفرده، اوقات بیماری و اینکه هر بیماری در چه مرحله‌ای قرار دارد، استطیعت، بحران‌ها، نحوه برخورد با بیماری‌های حاد به روش تغذیه، اسباب و عالیم بیماری‌ها، تدایر فوری، مزاج و نبض جزو اولین کتاب‌هایی هستند که خواندن آنها برای دانشجویان ضروری است. همچنین او توصیه می‌کند که یک پزشک بهتر است با اکثر کتب موجود در حیطه کار خود آشنا شود.

بحث و نتیجه‌گیری: بررسی‌ها نشان می‌دهد که دانشجو موظف به مباحثه و درک عمیق مطالب تحت نظر هدایت گر بالادستی خود است. کسب مهارت و توانمندی‌های شایسته یک طبیب با مطالعه کتابهای بیشتر و آزمون‌های پیاپی توسط استادان حاصل می‌شود. در یک جمله، کسی طبیب نمی‌شود مگر با ارزیابی و آزمون‌ها و آزمایش‌های مکرر، آموزش ترتیبی، آموزش تقدمی، آموزش علمی و عملی شایع‌ترین روش‌های یادگیری مورد استفاده در طب سنتی ایرانی بوده‌اند.

واژه‌های کلیدی: آموزش پزشکی، طب ایرانی (طب سنتی)، کوریکولوم، ارزیابی، مبتنی بر شواهد

مقدمه

تدریس، بررسی محتواهای آموزشی و منابع درسی و نحوه ارزیابی فرآگیران توسط اساتیدی که در اعصار مختلف در حوزه آموزش صاحب سبک بوده‌اند، از جمله بقراط، جالینوس، مجوسی احوالی، رازی و بوعلی سینا، زمینه دستیابی به یک فرایند تطبیقی که مهارت‌های تخصصی لازم در رشته طب ایرانی را با کوریکولوم موجود مقایسه می‌کند، فراهم شود. لذا جمع‌آوری این شواهد می‌تواند در ارتقای فرایند آموزش طب ایرانی موثر واقع شود (۱).

مواد و روشها

این نوشتار یک گزارش کوتاه است. بررسی و مطالعه روش‌های تدریس، نحوه ارزشیابی، محتواهای تدریس حکمای طب سنتی از مهم‌ترین ارکان در تهییه محتواهای ساختارمند برای این رشته است.

طراحی و تدوین یک نظام کارامد و راهبردی به منظور حرکت در مسیر مرجعیت علمی و تعیین شاخص‌های این مرجیت، همچنین نهادینه‌سازی رویکرد آموزش پاسخگو به عنوان یکی از سیاست‌های ۱۲ گانه طرح تحول و نوآوری در آموزش پزشکی از جمله موضوعاتی است که دست‌اندرکاران حوزه آموزش پزشکی به آن توجه دارند (۱-۳). یکی از راه‌های تحقق این امر، تلاش در جهت تطابق نظام آموزشی، محتوا و اهداف برنامه آموزشی با وظایف شغلی فارغ التحصیلان است. برهمین اساس، در طراحی کوریکولوم رشته طب ایرانی نیز به منظور ارتقای کیفیت آموزشی، بر لزوم جمع‌آوری اطلاعات و شواهد، تفحص در منابع، به روزرسانی و مستندسازی برای تصمیم‌گیری‌ها نیاز فراوان وجود دارد (۱ و ۲-۴). در این نوشتار با محوریت قرار دادن رویکرد جمع‌آوری شواهد، سعی شده است تا با مطالعه شیوه‌های مواجهه‌های پزشکی در دوره‌های مختلف تاریخی، به خصوص دوره‌هایی که درخشش چهره‌های شاخص نمایان است و همچنین مطالعه شیوه

^{*} نویسنده مسئول مقاله: زهرا قربانی فر

Jawāmi' al-aghloqon fi asm al-tibyūha {*Iskandarānīyīn li-kitāb Jālīnūs ilá Ghulūqun fī ism al-ṭabī'ah wa-fī shifā' al-amrād Galen*} من کتاب جالینوس إلى أغلوقون في شفاء الأمراض، ترجمة حنين بن إسحاق) (۷-۱۱ و ۱۵-۱۸

فرديکه مقدمات را فراگرفته بود در صورت تمایلیه تحصیل بیشتر وارد مرحله دوم می‌شد. اما آموزش کامل زمانی محقق می‌شود که فraigیر تمام مفاهیم طب را یاد گرفته باشد و به اموری از طبیعت که امور طبیعیه برای جسم گفته می‌شود نیز آشنا باشد (۷ و ۹).

مرتبه دوم: در این مرتبه فraigir باید چهار کتاب دیگر از کتاب‌های جالینوس راکه به توضیح امور طبیعی مربوط به بدن می‌پردازد، آموزش بینند (۷ و ۹). این کتاب‌ها عبارتند از:

(۱) کتاب الاسطقسات که یک مقاله است. {*Jawāmi' kitāb Jālīnūs fī al-ūstuqussāt 'alá ra'y Abuqrāṭ lil-Iskandarānīyīn*} (۹-۷ و ۱۱ و ۱۵ و ۱۸ و ۱۹). که به شرح اعضا و اخلاط به عنوان ارکان می‌پردازد (۷ و ۹).

(۲) کتاب المزاج که شامل سه بخش است {*Jawāmi' kitāb Jālīnūs fī al-mizāj 'alá ra'y al-Iskandarānīyīn Galen*} (۱۱ و ۹-۷ و ۱۶). به شرح انواع مزاج‌ها و دلایل بروز هر عارضه‌ای در بدن می‌پردازد (۷ و ۹).

(۳) کتاب القوى الطبيعية شامل سه مقاله {*Jawāmi' kitāb Jālīnūs fī al-quwá al-ṭabī'iyah 'alá ra'y al-Iskandarānīyīn Galen*} «جواجم کتاب جالینوس فی القوى الطبيعية إخراج حنين بن إسحاق» (۹-۷ و ۱۱ و ۱۵ و ۱۶) به شرح و توضیح قوای مدبره طبیعت بدن، اسباب و نشانه‌های آنها پرداخته است (۷ و ۹).

(۴) کتاب التشريح (الصغریر) که در پنج مقاله تدوین شده است. «جواجم کتاب جالینوس فی التشريح للملتحمين: جواجم المقالة الأولى فی تشريح العظام، إخراج حنين بن إسحاق» {*jawamie kitab jalinus fa altashrih*} *lilmutaealimin: jawamie almaqalat al'uwlā fa tashrih* *lilmutaealimin: jawamie aleizam, 'iikhraj hunayn bin 'iishaq* فی تشريح العضل، نقل حنين بن اسحاق» {*jawamie kitab jalinus fa tashrih*}، «جواجم کتاب جالینوس فی تشريح العروق غیر الضوارب، للمتعلمين» {*kitab jalinus fa tashrih aleasb lilmutaealimina, 'iikhraj hunayn bin 'iishaq*}، «جواجم کتاب جالینوس فی تشريح العروق الضوارب، إخراج حنين بن إسحاق» {*kitab jalinus fa tashrih aleurouq ghyralzawarb, lilmutaealimin*}، «جواجم کتاب جالینوس فی تشريح العروق الضوارب، إخراج حنين بن إسحاق» {*jawamie kitab jalinus fa tashrih aleurouq aldawaribi, 'iikhraj hunayn bin 'iishaq*}، «جواجم کتاب جالینوس فی تشريح العروق غیر الضوارب، للمتعلمين» {*kitab jalinus fa tashrih aleurouq aldawaribi, 'iikhraj hunayn bin 'iishaq*}، جالینوس این مقالات را به طور پراکنده نوشت، سپس اسکندرانیان آنها را جمع آوری کرده و به صورت یک کتاب تنظیم نمودند. در این کتاب به شرح اعضای بدن و تعداد آنها پرداخته می‌شود. (۷ و ۹).

از میان اطبای بنام سده‌های متعدد، شهرت حکماء برجسته‌ای چون "بقراط"، "جالینوس"، "محمد ابن زکریای رازی" و "ابن سينا" در حوزه آموزش، ما را بر آن داشت که بخش فعالیت‌های آموزشی این استادی که معطوف به منابع و عنایین کتب ضروری مورد نیاز فraigir طب، منابع آزمون و برخی شروط توانمندسازی ایشان در آن دوران می‌باشد، مورد بررسی قرار گیرد.

یافته‌ها

بررسی‌ها نشان داد که به عقیده رازی، کتاب‌هایی مانند کتاب تقدمه المعرفه بقراط و کتاب‌های جالینوس در زمینه انواع تب‌ها و حملات آن، ادویه مفرد، اوقات بیماریو اینکه هر بیماری در چه مرحله‌ای قرار دارد، عناصر چهارگانه، بحران‌ها، نحوه برخورد با بیماری‌های حاد به روش تغذیه، اسباب و عالیم بیماری‌ها، تدابیر فوری و اورژانسی، مزاج، نبض و بیماری‌های تنفسی و همچنین کتب نویسنده‌گان دیگر مانند «ارسیلوس» {*Archelaus*} و «اصطفن» {*Stephanos*} و «مغنیس» {*Magnus*} جزو اولین کتاب‌هایی است که خواندن آنها برای داشتجویان ضروری است. همچنین او توصیه می‌کند که یک پزشک بهتر است با اکثر کتب موجود در زمینه کاری خود آشنا شود (۵).

ابن سينا در کتاب قانون فی الطب خود ذکر می‌کند دانستن و خواندن کتاب قانون تنها برای طبیب شدن کافی نیست؛ بلکه لازم است منابع دیگری هم مطالعه شود (عو).

همچنین تدریس طب در مدارس اسکندریه بر روی چهار کتاب بقراط مانند الفصول، تقدمه المعرفه، الاھویه و البدان و المیاه و کتاب الامراض الحادة (۱۱-۷ و ۱۵-۷) متمرکز بوده است. این کتاب‌ها بر اساس محتوا و تخصص‌هایی که تامین‌کننده نیازهای اساسی و کلی و نیز تعیین‌کننده درجات ارتقای فraigir بود، با نظم و ترتیب خاصی در هفت مرتبه طبقه‌بندی و تدریس می‌شوند (۱۲، ۹-۷ و ۱۱).

مرتبه اول: مقدمه ورود به طبابت است. در این مرتبه، فraigir توانایی دخالت و عمل در امور جزئی طب را به دست می‌آورد (۷ و ۹). کتاب‌هایی که فraigir باید در این مرتبه آموزش بینند عبارتند از:

۱. کتاب تفاوت قوانین درمان براساس تجربه و قیاس (۸ و ۹ و ۱۱ و ۱۵) در این نوشtar بیشتر از قوانین درمان بنا بر عقیده، فraigir توانایی دخالت و مطالبی نیز از روش‌های درمانی قیاس آورده شده است. از دیدگاه این کتاب، با تجربه و قیاس است که مردم تمام علوم را استخراج می‌نمایند (۷ و ۹).

۲. کتاب الصناعة الصغيرة که حاوی آموزش طب نظری و عملی است. «جواجم الإسكندرانيين لكتاب جالینوس فی الصناعة الطبية الصغيرة على الشرح» {*Jawāmi' al-Iskandarānīyīn li-kitāb Jālīnūs fī al-*} (۱۵-۱۳، ۹، ۷-۵)، *{sinā'ah al-tibb al-saghīrah}*

۳. کتاب درباره شناخت نبض و بیان بیماری‌ها به کمک آن «جواجم الإسكندرانيين لكتاب جالینوس فی النبض الصغیر إلى طوشن» {*Jawāmi' al-Iskandarānīyīn li-kitāb Jālīnūs fī al-nabd al-saghīr*} (۱۷ و ۱۵-۱۱ و ۹-۷)، *{ilá*

۴. کتاب اغلوقن فی كيفية الثاني فی شفاء الامراض که در مورد نحوه درمان و عدم عجله در بهبود بیماری‌ها است («جواجم الإسكندرانيين للمقالة الأولى من

از دیدگاه مدارس طبی اسکندرانیه، با گذراندن این مراتب هفتگانه، فراغیر به لحاظ آگاهی از اصول آمادگی لازم برای مراجعات بالینی را پیدا کرده و از این به بعد باید داشت خود را صرف خدمت به بیماران و درمان آنها نماید(۸).

جدول ۱: مراتب آموزش

مراتب تحصیل	هدف
آموزش ویزیت بیماران سرپایی	یادگیری مقدمات، ارکان و استطیعات
آموزش ویزیت بیماران بستری	یادگیری امور طبیعی
غذایی در بیماران	یادگیری کلیات سبب شناسی بیماریها
	یادگیری سبب شناسی بیماری اعصابی درونی بدن
	یادگیری کلیات تب و بحران در بیماریها
	یادگیری اصول و قوانین درمان
	یادگیری تدابیر حفظ سلامتی در افراد سالم و تدابیر
	یادگیری مرتبه اول
	یادگیری مرتبه دوم
	یادگیری مرتبه سوم
	بخش مرتبه چهارم
	یادگیری مرتبه پنجم
	یادگیری مرتبه ششم
	یادگیری مرتبه هفتم

بخش عملی

تذکر ۱: در کتاب ادب طبیب با استناد به عیون الانباء {ewan al Meterin} در کتب شانزده گانه جالینوس کتاب ادویه مفردہ {anbaa kitabah fi medica} (الثالث عشر کتابه فی الادویة المفردۃ) {al'adwiyat almufarad}، ادویه مرکبہ الرابع عشر کتابه فی الادویة المركبة {kitabah fi al'adwiyat almurakaba} و برهان و السادس عشر کتابه فی البرهان {kitabah fi alburhan} ذکر شده است(۷ و ۸).

تذکر ۲: کتب شانزده گانه جالینوس توسط هفت نفر مسیحی جمع آوری و تفسیر شد (۹ و ۱۳) به نامهای انقلالوس {ainqalaws}، جاسپیوس {Jaceiuos}، اصطافین {Stephanos}، ثاؤدوسیوس {Savzvsyvs}، اکیلاوس {Aquilaus}، فلادیوس {akylaws: Aquilaus}، Yahya Al - Nahawi {faladius.Vladius}، Yahyaa alnahwaa (۷).

برخی محققین معتقد هستند کتابهای نوشته شده توسط جالینوس که اسکندرانیها آنها را برای مطالعه دانشجویان پژوهشکی انتخاب کردند کافی بوده و آنها را از مطالعه سایر کتابها بی نیاز کرده است. البته در مطالعه تمام این کتابها به استناد و مفسر نیاز بوده است و بدون وجود استاد یا بدون بحث و مذاکره و مراجعت به هوی درک معانی پیچیده آن ممکن نبوده است.

از سویی دیگر این نظر هم وجود دارد که جمیع آوری کتابهای مورد نیاز دانشجویان پژوهشکی توسط اسکندرانیها کامل نبوده است و در زمینه غذا و هوا و دارو توجه کافی نکرده اند(۷).

در مدارس اسکندرانیه، الزام به یادگیری کتابهای شانزده گانه جالینوس و مشروط نمودن فراغیر طب به مطالعه این کتابها بوده است. بنابراین به نظر می‌رسد اسکندرانیها شیوه مناسبی را در تغییب دانشجویان پژوهشکی انتخاب کردند تا آنها در این حرفة کامل شوند و تلاش زیادی در مطالعه کتابهای جالینوس به عمل آورند.

مرتبه سوم: در این مرتبه فراغیر کتاب مربوط به بررسی سبب شناسی، عالیم و عوارض بیماری‌ها را در شش فصل، می‌آموزد. «جوابع کتاب جالینوس فی العلل و الأعراض ترجمة حنين بن إسحاق المتنبب» {jawamie kitab jalinus fa aleilat w al'aerad tarjamathunayn bin 'iishaq almutatabib}، (عنوان الكتاب فی اليوناني - أسباب الأمراض) «کلام فی التخمة» {asbab al'amrad} klam fa altakhama) ۱۵ و ۹ و ۱۱ و ۱۶) این بخش از طب بر اساس نظر قیاس، از جمله جالینوس، بسیار غنی و مفید است. اگر کسی مطالب این کتاب را مورد بررسی و مطالعه قرار دهد و آنها را بفهمد دیگر نکته‌ای از پژوهشکی برای او مخفی نخواهد ماند (۷ و ۹).

مرتبه چهارم: در این مرتبه فراغیر باید دو کتاب را آموزش بینند: ۱. کتاب التعرف علی الاعضاء الباطنة «جوابع کتاب جالینوس فی تعریف علل الأعضاء الباطنة» که دارای شش فصل است. {jawamie kitab jalinus fa taearaf ealaa al'aeda' albatinat almaeruf bikitab almawadie alalimat mimaa tawalaa jameah دردهای اعصابی درونی می‌پردازد. (۷ و ۹).

۲. کتاب النبض الكبير «جوابع الإسكندرانيين لكتاب جالینوس فی النبض الكبير علی الشرح والتلخيص» {likitab jalinus fa alnabd alkabir ealaa alsharah w altalkhis ۱۵ و ۱۱ و ۹ و ۷} که در چهار فصل به آموزش نبض یعنی بیان انواع نبض، نحوه شناسایی هر یک از انواع نبض، سبب شناسی بروز هر کدام از آنها و پیزشگی‌ها و تاثیر آنها در بدن ، می‌پردازد. (۷ و ۹).

مرتبه پنجم: در این مرتبه، سه کتاب به فراغیران آموزش داده می‌شود. ۱. کتاب الحیمات {ktab alhumiyat} (۸ و ۱۶) الحیمات الجوهريه و العرضيه {alhumiat aljawhariat waleardia} (۱۳) در مورد شناخت انواع تب‌ها است (۷ و ۹).

۲. کتاب البحران در سه مقاله «جوابع کتاب جالینوس فی البحران، ترجمة حنين بن إسحاق» {Kitāb Jälīnūs fi ayyām al-Buhrān} (۷ و ۹ و ۱۵ و ۱۱) که با هدف شناسایی اوقات مختلف بیماری، جهت درمان مناسب و پیش‌بینی سرماجام بیماری در سه فصل نوشته شده است(۷ و ۹).

۳. کتاب ایام البحران {Critical days (Galen)} (۹-۷ و ۱۱ و ۱۵ و ۱۶) که در سه فصل به شرح انواع بحران پرداخته است (۷ و ۹). **مرتبه ششم:** فراغیر در این مرحله ملزم به یادگیری کتاب حیله البرء است که در چهارده فصل (۹-۷ و ۱۱ و ۱۵-۱۶) به توضیح قوانین و ترتیب درمان بر اساس نظر قیاس در هر یک از بیماری‌ها می‌پردازد (۷ و ۹).

مرتبه هفتم: کتاب تدبیر الاصحاء که در شش فصل حفظ سلامتی را در بدن‌های مختلف بیان می‌کند (۷ و ۹ و ۱۱ و ۱۵-۱۶)، همچنین تدبیر غذا در بیماران حاد و بیماران بستری را نیز می‌آموزد (۸) که این مرحله به مراتب سخت تر و پیچیده تر از قبل می‌باشد (۸ و ۱۸). جدا نمودن آموزش ویزیت بیماران سرپایی و از بیمار بستری سخت تر و نیاز به تجربه و مهارت بیشتری دارد که به پنج مرحله تقسیم شده است. آموزش این مرحله عمدها براساس مستندات ابوالفرح ابن هندو از کتب شانزده گانه جالینوس است. این مراتب در مدارس طبی اسکندرانیه مورد استفاده بوده است(۱۱).

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج کلیدی حاصل از جمع‌آوری شواهد موجود و بررسی منابع آن است که دو رکن مهم یکی محتوا و نحوه آموزش و دیگری نحوه صحیح آزمودنورد توجه حکماء طب سنتی بوده است. بر همین اساس، تعیین محتوا و اولویت بندی موارد ذکر شده همراه با برنامه‌ریزی در راستای نیاز آموزشی فرآیند و نیاز جامعه دریافت کننده خدمات، ضروری است. همچنین، بر اساس نتایج جمع‌آوری شده می‌توان معیارهایی را تعیین کرد که فرآیند بر مبنای آن ملزم به یادگیری و درک محتوا‌ساختارمندی باشد که در یک کویرکولوم مبتنی بر شواهد تبیین و تنظیم می‌گردد.

علاوه بر موارد فوق، بررسی موجود نشان می‌دهد که آموزش طب در دوران‌های مختلف شکوفایی علمی دارای ساختاری نظاممند و هدفگرا بوده است؛ به این صورت که در ابتدا فرآیندان مواجهه زودرس و کلی بالینی را تجربه می‌کردند، سپس وارد دوره فرآیندی مفاهیم کلی به همراه کاربرد آنها می‌شدند و انتهای این روند آموزش، مرحله بالینی، تدابیر و تصمیم‌گیری‌های درمانی بود. در تمام این مراحل ذکر شده داشتجو موظف به مباحثه و درک عمیق مطالب تحت نظر هدایتگر بالا دستی خود بوده و مراحل کسب مهارت و توانمندی‌های شایسته یک طبیب را با مطالعه کتاب‌های بیشتر و آزمون‌های پیاپی توسط اساتید طی

می‌کرده است. در یک جمله می‌توان گفت که فرد، طبیب نمی‌شود مگر با ارزیابی و آزمون‌ها و آزمایش‌های مکرر (۸). به نظر می‌رسد، با توجه به شواهد حاصل در این مطالعه می‌توان آموزش در طب ایرانی را به سه روش تقسیم نمود:

- ۱-آموزش تربیتی که در آن مباحثت از ساده به پیچیده بیان شده است.
- ۲-آموزش تقدمی که در آن مطالب براساس اولویت بیان شده است.
- ۳-آموزش علمی و عملی که در آن اول مطالب تئوری و بعد مطالب عملی بیان شده است.

و در حیطه بالینی می‌توان به آموزش سرپایی و بیمارستانی تقسیم نمود. ولی یکی از مهمترین نکات در هرسه این روش‌ها آشنایی زود هنگام فرآینران با داروهای مورد استفاده و با بیماران به صورت اولیه است. همانگونه که مشخص است، در این نوشتار به رکن اول مورد نظر که همان محتوا و شیوه آموزش است پرداخته‌ایم. بدینهی است تحقیقات در سایر موارد به غنی شدن هر چه بیشتر شواهد خواهد افزود.

در مجموع به نظر می‌رسد برای تبیین یک کویرکولوم دارای بستری از شواهد طب ایرانی و استفاده از توانمندی‌های جدید ایجاد شده، نیاز به مطالعاتی عمیق‌تر می‌باشد تا بتوانیم طی مستند نمودن آموزش‌های دوره‌الزمات و بایدهای یادگیری و دروس core و non-core بهتر مشخص شود.

Evidence Survey in curriculum planning of Persian medicine

SA. Kamali (DMD)¹, SH. Kamali (MD, MPH, PhD)², Z. Ghorbanifar (MD, PhD)^{3*},
SJ. Hosseini Khabir (MD)⁴, Sh. Isfahani, (MS)⁵, N. Khoramshahi (DMD)⁶

1. Department of Dentistry, School of dentistry, Shahed University, Tehran, Iran
2. Department of Persian Medicine, School of Persian Medicine, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
3. Department of Persian Medicine, Faculty of Medicine, AJA University of Medical Sciences, Tehran, Iran
4. Khatam Al-Anbia Hospital, Tehran, Iran.
5. Education development office, School of Persian Medicine, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
6. School of dentistry, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Biannual Medical Education, Babol Univ Med Sci; 7(1); Autumn & Winter 2018-2019; pp: 7-12

Received: Mat 28th 2018, Revised: Feb 26th 2019, Accepted: Mar 3th 2019

ABSTRACT

Background: Setting “accountable education” as a method in medical education has gotten increasing attention. Planning a qualified curriculum in Persian Medicine education in order to achieve sufficient educational quality is possible by the means of collecting data, evidence and exploring the available references and documenting the findings. **Methods:** The goal of this brief report is to study and evaluate the common used teaching methods in education, evaluation and the content of the most outstanding scientists teaching Persian Medicine along many centuries such as “Hippocrates”, “Galen”, “Muhammad ibn Zakariya al-Razi” and “Avicenna”

Finding: Razes believes that books such as the Al-Murafi Hippocrates book and Julian's books on the types of fevers and attacks, the various medicines and the time of illness, and at what stage each disease is, and the nature, the crisis, how to deal with acute diseases by the means of nutrition, The signs and symptoms of illness, immediate remedies and temperament and pulse are among the first books to be taught and are essential for students. He also recommends that physicians are best to be familiar with most of the resources available of their field of work.

Conclusion: Studies show that the student was obliged to deepen his knowledge by the means of discussion under the guidance of his high-level navigator. Acquiring the skills and abilities of a physician was achieved by reading more books and evaluation by the professors. It can be stated that nobody makes it to being a great physician without undergoing repeated tests and experiments.

The most common educational methods used consist of: Sequential instruction, priority training academic and practical training.

Key words: Medical education, Persian medicine (Traditional medicine), Curriculum, Evaluation, Evidence-based

*Corresponding Author; **Z. Ghorbanifar**

Address: postcode 1416663361, No 27, North sarparast Street, Italy street, Keshavarz Blvd, Tehran, Iran.

Tel: 09123081153, Fax: 02188391955

Email: za.ghorbanifar@gmail.com

References

- 1-Kamali S, Ghorbanifar Z, Isfahani SH, et al. Evaluation of access to the course of Hakim. Avicenna Journal of Phytomedicine. 2015 Supplement, Vol. 5, p46-46. 1/2p.
- 2-Kamali S, Ghorbanifar Z, Isfahani SH, et al. Designing self-assessment questionnaire for Persian medicine in the field of education at Tehran University of Medical Sciences. Biannual J of Med Edu. Education Development Center. Babol Univ of Med Sci,6(1); 51 Autum & Winter, 2018
- 3- Yaghoubifar M, Ghodrati A, Mirmousavi S. The first step towards institutionalizing approach of responsive education: Survey the current status of training courses of environmental health from perspectives of students. . Biannual J of Med Edu. Education Development Center. Babol Univ of Med Sci, 5(1); Autum& Winter, 2017; pp: 40-46.
- 4-Jones R, Higgs R, de Angelis C, Prideaux D. Changing face of medical curricula. The Lancet. 2001; 357(9257):699-703.
- 5-Razi, M. Al- Murshid aw al-Fusul. . 2nd ed. Edited by: Iskander B Zaki. Cairo: The Institute of Arabic manuscripts.1995:12-14 [In Arabic]
- 6-Ibn Sina. The Canon of Medicine (al-Qānūn fī al-Ṭibb). V1. 1st ed. Beirut-Lebanon: Alaalam library. 2005: 63 [In Arabic]
- 7-Ghazban, SJ. (In translation) Uyun Al- Anba Fi Tabaqat Al- Atibba. Ibn Abi Usaibi'a, Ahmad Ibn Al-Qasim. V1. 1st ed. Tehran. Research Institute for Islamic & Complementary Medicine. Iran University of Medical Sciences. 2008: 95-96. 133. 136-147. 151-157. 268-276 [In Persian]
- 8-Al-Rohawi, I. Adab al-Tabib ("Practical Ethics of the Physician" or "Practical Medical Deontology"). 1st ed. Tehran. Research Institute for Islamic & Complementary Medicine. Iran University of Medical Sciences. 2009: 78, 105, 179-180, 186 [In Persian]
- 9-Ibn Ridwan A. Book Alnaf advertisement medicine production quality education. 1st ed. Edited by: Samarrai, K. Baghdad: Jame'ah Baghdad. 1986: 42-43, 107-113 [In Arabic]
- 10-Ibn al-Nafis, A. Al-Shamil fi al-Tibb. V1. 1st ed. Tehran. . Research Institute for Islamic & Complementary Medicine Iran University of Medical Sciences. 2009: 14 [In Arabic]
- 11-Samarrai K. Brief history of medicine arabic. V1. Tehran. Research institute for Islamic & complementary medicine. Iran University of medical sciences. 2009: 204-205 [In Arabic]
- 12-Ibn Juljul, S. Tabaqāt al-ṭibbā' w'al-hukamā' (Generations of physicians and Wise Men).1st ed.Cairo: French Scientific Institute printing press. 1955:46[In Arabic]
- 13-Razi, M. The Virtuous Life (al-Hawi).v4. 1st ed. Beirut: Dar Al-Ehya. Al-Turath Al-Arabi.20001: 72 [In Arabic]
- 14-Mozafarzadeh B. (In translation). Pharmacology in Medicine {(Daroushansi Dar Pizchke)}. Al-Biruni M. V1. 1st. Persian Language and Literature Academy. Publishing group asar. Tehran. 2004: 113 [In Arabic]
- 15-Sami Khalaf H. Tibb and daroushansi. V1. 1st. Catalog of manuscripts of the virtual book. Tehran. Iran University of medicine. 2008:74[In Arabic]
- 16-Badawi, A. Ar'stoulalis fi alnfs. 1st ed. Beirut: Dar al-Qalam. 1980:41-45[In Arabic]
- 17-Mohaghegh M. Ibn Hindu, Physician and philosopher from Tabarestan and Kitab-I Miftah al-Tibb with introduction on medical sciences in Islam and Iran. Tehran. Society for the Appreciation of Cultural Works and Dignitaries. 2014: 37-42 [In Persian]
- 18-Galenus. To Ogluqen, Summarized and Explained Hunayn ibn Ishaq, Investigation of Muhammad Salim Salim Dar al-Kuttab Press 1982: 3 [In Arabic]
- 19-Galenus - translator: Hunayn ibn Ishaq, Muhammad Salim Salim, a book of Galen in Alostksat on the opinion of Hippocrates, the Commission Egyptian General Book, Cairo, 1986: 3 [In Arabic]